



У Новоме Саду 31. јануара 1888.

„Стармале“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве: 10, — 5, — 2½ динара или франка. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien Hernalser Gürtelstrasse, Nr. 9.) — Претплате и све што се тиче администрације пише се штампарији А. Пајевића у Нов. Саду, из Србије књижари Валожића Београд и Ниш. — За огласе плаћа се 6 новч. од реда.

МОЛИТВА ВИДЕЛОВСКОГ ЋАВОЛА.

„Бог маџарски.“ — „Бог немачки.“ —
Или „српски бог“ — !!!
— Зар се може бог разделит’ —
Може л’ бити тог !?

Је л’ хришћанству то на дику?
— То излети ком песнику
У заносу ил’ гордости
Или бола,
Бог је један сваком, свима —
Учи школа.
Али сваки народ има
Свог ђавола.

И ми Срби у тој срећи
Нисмо празни;
Ми имамо, — хој — ђавола
Више, разни.
Под кол’ко смо раскидани
Разних крова,
Бар толико ми имамо
Ђаволова.
И још више, — ал ја нећу
Да их бројим;
Од бројања ја зазирем,
Ја се бојим.

Један мањи, други већи;
Један пусти, други кечи.
Један ласка, други прети,
Трећи гледа да се свети,
Један куди, други хвали;
Један хлади, други пали.
Један легне, други крочи;
Један чучне, други скочи.

Сваки за се зна шта може;
Каткад (ретко) сви се сложе
И пирују на свом лову
(Ка’ на пример на Косову).

Ја не могу на све ђавле
Вид обратит’,
Уједаред њима свима
Реп ухватит’;
Ни овога, о ком данас
Песму пратим
Ја не могу за реп кратак
Да ухватим.
То је ђаво у кога су
Силе мале,
А свој шатор разап’о је
Крај Авале.
По изгледу наликује
Дивљој мачки, —
То је ђаво „Виделовски“,
„Напредњачки.“
По јаду би српском хтео
Да се ваља, —
Гледа народ да превари,
Па и краља.
Ал му нешто није згодно,
Није лако.
У невољи ђаво с’ богу
Моли ’вако:

„Пусти, боже, да изведем
Мало шале,
Да ражљутим, да напујдам
Либерале !

Пусти, боже, ил зајмури
За час мали,
Да ја уђем где зборишу
Радикали!

Па ја да им запоновим
Старо поље,
Да их гурнем ја до слоге.
— До ђавоље.

Да изведем мис'о моју
Тако смелу,
Да угасим светлост њину
У „Виделу“.

Жеља ми је пакложарна,
— Снага слаба —
То да могу, љубн'о би ме
Роми даба.“

Тако ђаво моли бога
— Зна шта жели.
Радикали, либерали,
Чујете ли? — — —

— ић.

Политични преглед.

Кад човек после Божињег и разног свечарског мамурлука напрегне свој ум и потруди се да се колико толико разбистри, да може бацити поглед свој на данашњу политичку ситуацију, а њему прво у очи падне неки европски шпитаљ с високим болесницима. Ено н. пр. Бисмарка дирнула чап —, хоћу рећи капља; немачког престолонаследника боли грло; нашег ратног министра морали доктори да оперирају; Черна тоњи је најгоре прошао, јер је умр'о, па оживео; сина хинеског цара лечи енглески доктор; Герман шиље болесне Божиње поздраве са обале егејскога мора, — даклем морске поздраве; Јота Гружић има такођер посла са неким „Beschwerd“-ама, т. ј. са „Nichtigkeitbschwerd“-ама; Милан Грозни постарао се већ и за тестаменаг (али не за свој, него за — Германов), — и тако сада цела Европа мирише чисто на кар-бол и сва је уфачлована и рањава, јер као што рекох, почињући од Бисмарка, па све до Милана Грозног, све је нешто болесно, кљакаво, сакато, и тако ми Ев-ропа изгледа као неки убоги дом и завод за изнемогле.

Тако смо ето ушли у нову годину.

Нова година је иначе лепа, радосна ствар, само има вам она и својих непријатних страна. Јер

ПОДЛИСТАК.

Продано перо.

(Свршетак.)

Него, јесте л' чули моји тићи красни,
на што вам из уста тај задах ужасни,
што 'но као самрт вашим гредом плази?
За што ли вам, море, тако смрде трази,
као да сте дошли из кућних крајева,
где сунчева светлост нигда не доспева?
Да се нисте дигли, к'о рој љутих зоља,
да ширите отров преко наших поља?
Еј, та зар вам другде места не бејаше,
већ би и то мало сиротиње наше,
то малено, слабо у повоју дете,
зар би и то, болан, да нам отрујете?
Но нећете, вала, док је главе живе,
док ја овде судим и праве и криве.
И ево се тврдо заричем пред свима,
да од селе праштам свима грешницима:
праштам разбојнику, јер га нужда тера,
да с' од умна створа претвори у звера;
праштам убицама, кој' се смрћу свете —
и оцеубице нек нису проклете;
праштам тврдицама, шкртим тврдокорним;
праштам и немарним и духом уморним;
праштам прељубнику — ма да не бих прош'о? —
има одговора и његовом „За што?“;
праштам и ленивцу, што у хладу лежи,
те Богу и људ'ма и природи грешни;
праштам паликући, што руши огњишта;
праштам тиранима, с којих свет пропишта;

праштам славољупцу и на част му слава;
праштам и нијанцу, што ум понижава;
праштам клеветнику, том измету света,
јер и над тим сметом има горег смета;
праштам за сад свима, и слабим и злима,
ал' не праштам само вама зликовцима,
јер таквومه греху, који душу пије,
ни на страшном суду опроштаја није! . . .
. . . . Знам да праштам оном, ко је плитке главе,
који није кадар наћи стазе праве,
кој' са тешка јада и глупости клете
силом обезуми и пута помете,
кога зао удес и несрећа гони,
да по мраку лови, да по калу рони:
јер ако ј' и склизн'о, ако се и дави, —
дави се он један и о својој глави.
Ал' престаје милост, нема милосрђа,
кад се тиче оних одређених рђа,
који целу земљу на брњици вуку,
а смеју се нашем болу и јауку;
којима је ближњи мање него псето,
јер им ништа није зазорно и свето;
којима је небо разум бистар дало,
ал' срце пилеће, тричаво и мало;
кој' су своје знање туђим знојем збрали,
а за свој га рачун под најам издали;
који служе сваком, ко их боље скрби,
и чешу се тамо, где их и не сврби;
који род свој руше силом свога дара,
а род би им дао и славе и пара,
да у туђе нису застранили јато,
да им је поштење од природе дато;
у којих је воља, што до краја тера,

У прво чим уђемо у нову годину, а ми смо годину да-па старији, те ће нас тако у годину дана пре узети у солдате и с годином дана смо ближе смрти. Друго, онај који није остао дужан порције за прошлу годину, чим је осванула нова година, а он је опет постао дужник ерару (*ergare humanum est*) и општини, те одмах почиње немирније и брижније да спава. Даље, остао је човек без календара, те сад мора да се баца у трошак и да купује нов календар „Звездара“ или „Плаветара“, јер лањски му сад више не вреди (а није никад ни вредио).

Од осталих политичких д гађаја прошле недеље највећу пажњу обратило је на себе помрачење месеца, који се закљонио за земљину сенку и читао онде песму Лазе Костића :

„Месече, што се лудиш?
Месече што си слеп?
Тај би тек венац био
На мојој дики леп.“

А овде се, без сумње, разуме онај венац (котур) што се видео око месеца пре него што ће онако пијан заићи за ону шерпењу, за коју кажу да је сенка земљина. Њелави људи не могу да се начуде, како је то да се пун месец може помрачити и поцрнети! Требало би да им какав наш астроном то протумачи. А може бити да се месец намазао каквом помадом

ал' ни цигле труни људског карактера.

Ој, продани тићи, врашко брчно перје,
што вам душу држи љуцко лаковерје!

Ој, продане душе, погана ми темо,
да л' имате срца да се разумемо?

Еј, та да л' сте икад и помислит' могли,
кол'ко сте нам до сад, колико одмогли,
кол'ко сте нам красна погазили цвећа,
кол'ко сте нам јада наметли на плећа,
а кол'ко сте могли дати и помоћи,
само да сте хтели добрим путем поћи?

Имали сте свега: моћ речи и слова.
Па уместо њина света благослова,
место да вам перо рајевину точи,
место да нам њиме отворасте очи,
водећи нас путем мудре обавести
напретку, бољитку, виделу и свести;
место свега тога ви, душе-убице,
њиме сте нам блато бацали у лице,
њиме сте плели мрежу од паклена ткива,
крвнички нас бђли посред срца жива,
њим сте нам мис'о у круге сапели,
милијуне душа на крсту распели,
њиме сте нам жучи место лека дали,
да би нас у калу живе закопали,
да нас једе рђа, гад и умна тама —
јест, за све смо ово дужни најпре вама.

Па зар вама милост, метиљави створи,
кужнији од кухних, од најгорих гори,
што нам заведосте силне милијуне,
те нам тол'ка снага кржљави и труне?
Ил' мислите ваљда, кад милости није
да ми се с кукавци бој јуначки бије?

за косу или црнилом од фризера Абта у чивутском сокаку.

Са новом годином не само да је настала нова четврт месечева, него је настала и нова четврт за претплаћивање на новине и листове. По овоме види се јасно, да месец и наши листови стоје као у некој свези и да су у нечем налик једно на друго. А то је баш оно, што не ваља: јер кад месец, као небесно створење може да се помрачи, те да га нестане са лица неба, онда у толико пре могу и листови да се помраче и то тотално, те да их нестане са лица земље, јер и они могу да заиђу за сенку српскога немара (или за сенку каквог ђумрука), особито при прелазу у нову четврт, а по астроному Фалбу су критични дани за листове: 1. јануар, 1. април, 1. јули и 1. октобар, јер онда може земља да се потресе, да зине и да их прогута, или могу, као и иначе у природи да се подигну у те критичне дане ветрови и буре, а ветрови знате да лако отресу лист са дрвета.

Месец је и по томе налик на новине, што је кадикад читав, кадикад пак по који део од њега конфисциран; па и по томе, што човек не зна шта је о њему (о месецу) истина, шта ли лаж. Него види се да се новине и месец добро слажу, и да не ревују због конкуренције, јер ето на пример и „Браник“ и „Застава“ јављају, да примају

Шта? Зар с вама мегдан? Да кршних јунака!

Хајд', одпусти, гаде, да не мрчим шака!

Та да на ме падне крв из ваших рана,
нигда не бих стек'о небескога стана,
нигда не бих души вечна мира наш'о:
ко би тако прљав пред Бога изаш'о?!
За налепу такву, такве црне тице,
најбољи је мегдан — плунути у лице,
па онда вас једном ошинути страга
и ринути ногом са поштена прага,
те кад вас ко види мети на достигну
да вас одмах позна по том срамном жигу.

А сад вам још велим на расстанку 'вако:

Јер и зборит' с вама, ни то није лако.

*Стомак нашег века врло брзо вари,
а век мушке збиље за шалу не мари,
Пред бујицом силном ко не скрене с пута,
тога она сруши, однесв — прогута.*

*И све, што је горе, може пасти доле
па ће до и време, да и вас заболе,
јер-а свака сила има свога краја —
проћиће и Турци, како ј' ишла раја . . .*

*

Идем у хајдуке, да се коров ништи,
јер нас земља куне, а народ нам пишти;
пишти, ал' и хладни, к'о да вером мења,
јер му гасне искра светог поверења,
те скрштених руку забринуто пази,
куда који греде, како ногом гази;
па кад дође доба, да се суд изриче,
да одљуду викне: „Даље несретнице!“
а човеку божјем, који правди служи,
да срце и душу и — десницу пружи.

претплату и на месец. А и „Стармали“ не излази само у Новоме Саду, него и (три пут) у месецу.

Но будући да се није само месец помрачио, него (ма да то не стоји ни у најбољем календару) помрачила се ево и моја соба, јер је пламен моје лампе заишао за сенку потрошеног петролеума, те ја сад не видим више да ли пишем, или само мислим (да пишем), то завршујем у мраку овај политички преглед и предајем рукопис штампарском дечку, који ме је узјашио, те ме све песницом у потиљак удара, журећи ме да што пре свршим, јер чекају у штампарији, где много мање стрпљења има него у поштованој публици.



Ђира. Шта ти, Спиро, судиш о уговору, којег је пре осам година склопио Андрашија са Бисмарком, и који је тек ономад на јавност изклизио!

Спира. Мени у томе уговору највише пада у очи оно, чега у њему нема, — а то значи — — —

Ђира. Ајде не лудуј! Како може значити штогод, чега нема?

Идем у хајдуке . . . А ко замном жели,
нека све распача, нека све раздели,
нек све своје бриге у ту мис'о смести,
нек се исповеди и нек се причести,
да се чистом душом света посла прима
јер на овом путу и — гробова има . . .

Земун 1887.

С. Лукин Лазич.

Ко је добио опкладу?

Шала из ђачког живота.
(Свршетак).

Већ и два месеца прошло од оне значајне седнице.

Ваш је била некако недеља. Ваци се искупили у својој „читаоници“ у кафани „Мерану.“ У оно доба још, пре више година, кад се ово све догађало није дружина имала своје засебне читаонице, него су новине и листови донашани у кафану. У тој кафани имали су Срби за себе собицу са једним повећим округлим столом за листове, једним мањим за писање и једним врло малим у прозор за бадавдасање и „опчаравање“*) кроз прозор.

Око великог стола је један диван од црвеног сомота и неколико столица. После ручка је та собица обично пуна а недељом особито. Поседају око стола, док не попију „црну“ па онда причају, ђаскају. Ту су шаливчине Јоца, Милан и Мита, они воде главну реч. Ту су још и Раја и Мирко и још неки. Тема разговору су „маскибалови.“ Сад су у највећем јеку а касе слабо стоје. Праве се разне комбинације, планови. Један ће заложити што, други ће узјамити од газдарице и већ како ко зна. Јоца је „старија кућа.“ Он је већ скројио свој план. Узјамиће од кафети-

*) акад. израз, значи од прилике, што и „кокетирати.“

Спира. Још те како. А то је баш у једну руку зло, а у другу могло би бити и добро. Томе уговору нема рока ни земања, као што има другим искреним уговорима. Не каже се: Брате, ако ти уговор овај додија, мораш га отказати на годину или на по године унапред. Јок, — Бизмарк га може раскинути кад год хоће. Па кад и сам Бизмарк признаје, да му је преча свеза са Русијом; јер је прво њу тражио, и тек кад се нису могли погодити, тек се онда свезао с нама, — онда је то оно што се овако сриче: *земља, људи, он — зло*, (или бар опасно).

Ђира. Та знам, брате, — ал су тако исто и нама руке одрешене. Увидимо ли ми, и у дванаестом часу, да би нам споразум са Русијом у место штете и силне крви могао донети мира и берићета и ми можемо на уговор дунути — па га нема.

Спира. Па зато сам и казао, да има нешто, што би могло и добро бити. Али шта ћеш кад смо канда ближе рату, него увиђавности.

П у с л и ц е.

Ω. И у најозбиљнијим тренутцима вађе се понешто смешно. Смешно је сад то, што Хелфи и Перцел, кад су чули публикацију уговора, а они се притварају као да им је из срца извађен.

јера па ће у Марту добити за два месеца отиће међу тим кући, тако ће се већ моћи испомоћи.

„Зар ћеш ти ићи кући о „Ускресу?“ пита га Милан.
„Морам, бога ти, друкчије се не могу никако регресирати.“

„Благо теби, ти ћеш лепо у Београд а ми овде кубурићемо ко ђаволи.“

„Ићи ћу наравно и у Београд али ћу Ускре провести код деде у З. Знаш, морам мало и око деде.“

„Де, де око деде! Само гледај, да га поштено „анпумлујеш.“

„Ех, женираћу се! Него како би било да аравжирамо један „преферанс,“ нећемо у велико; за четвртину. Хајде, ко ће? Мита је сигуран. Хоћеш ти Раја?“

„Мани њега! Он ће да решава „криптограме.“ Ево Милана.“

Одоше у другу собу. Дигоше се још неки, да „кибицују“ и да одписују и дописују „јуву.“ И то је једно од кафанских уживања.

Лаза седи у прозору и опчарава. Лепотић! није му замерити.

Цига и Милан с наочарима играју „карамбола.“ Милан се једи и вазда гунђа, Цига се слатко смеје, кад направи „свињу.“ Неколицина турила руке у џепове па праве заједљиве примедбе, потпирују још већма ватру у Милану.

Стева, опет један од лепотића, стао уз искићену касу, и огледа се у огледалима, забавља „касирицу.“ Она га слуша, љупко се смеши; кад Стева посоли разговор којим вицом она завали главу, слатко се смеје па тек летимице али значајно погледи на неког старца Швабу, којем дршћу карте у рукама, за једним столом недалеко од касирице.

Ђорђе прича најозбиљније Јоци, како је имао „пеха.“ Није нашао „портира“ па универзи а хтео да га „пумпује.“

○. Сад опет Бизмарк вели, да у источном питању лежи највећа опасност, — а то питање сазреће тек тамо око године 1899-те. То би му дакле могла бити деведесетдевета брига, кад га не би жуљила брига осамдесетосма.

Љ. Сад већ нашег усрећитеља Тису имамо право назвати: Тисетином или Тисекањом или Тисендром или Тисурином, јер смо дочекали, да је на угарском сабору проговорио и његов синак, млади Тисица.

×. Тиса отац. Тисин син. А у сину очев дух. — У то име моћи ће се сада наши Чивути и прекрстити, па ипак да остану Чивути.

Ї. Да су Гарашанин, Вукашин, Чеда и др. осигурали своју грешну безбедност код друштва „Асијенда Асикуратриче“, или код „Грешема“, или код „Екитебла“, ми би просто пожелели, да та друштва што пре банкротирају; али ако је истина, да су они своју грешну безбедност осигурали код друштва „Радикалија“ — е онда је „Стармали“ доведен у такав процеп, да му не остаје друга жеља, него желити — да се то делом докаже да је лаж.

Јоца се опет њему тузи на своје пехове. Раја решава „коњичке скокове.“

* * *

Опет се једног дана нашла скоро сва братија на окупу. Јова се игра са „Швабом“ шаха на се око њих двојице сви скоро искупили. И јесте то једна врста уживања. ту двојицу гледати, како се шахирају. Јова се једи к'о обешеча а ту су прилику сви употребили, да му се мало освете, јер што је он умео иначе да насади и наљути, то више нема.

У један пут сви погледаше вратима, на која уђе Јоца са свим спреман за пут. За њим уђе и Раја, носи Јоцин „плет“ увијен у кајишима.

— Е, браћо ја данас одох!

— „Зар већ данас; зар ћеш и ти Рајо?“ Питају неки.

— „Нећу ја, ја ћу само Јоцу да испратим.“

— „Мора знате“ тумачи Јоца „учинио сам му љубав.“

— „Какву љубав опет?“ Пита Стева, који одмах мисли на ону чисту, узвишену, идеалну љубав.“

— „Помисли, у каквој сам неприлици. Јоца иде у З. (Раја је био из З.) па сам морао послати што кући, да их обрадујем а новаца немам. Једва сам измолио од газда рице 5 фор.“

— „Охо! То је леп поклон! Исплатиће ти се!“

— „Помислите само, како смо се добро сетили! Купили смо зелени краставаца. Шта мислиш, како ће лепо добит извући брат му у гостионици. Тог зеља тамо сад ни за лек нема.“

— „Браво, баш сте се добро сетили! Одмах ће браца Рајин мало дубље захватити, кад му буде шиљао новаца.“

— „Е одох ја. Ко ће да му купим и донесем Српског дувана?“

Одмах се нашло муштерија. Неколицина дадоше, како

д. Оповргава се глас, да је Милојко отишао у напредњаке, а Стојан Бошковић у радикале. А да се то обистинило, — уф! ала би у либералној странци била страшна промаја, (кад би се отворила врата на две супротне стране).

°°. Кад би бесни пси имали свој лист, они би страшно залајали на Пастера. — („Видело“ је много скромније, — оно урла на Пастерова ђака, — на др-а Батуга).

— „Стари Патер“ нам је лепо приповедио, како је било на Бечејском пикнику. Само нам није казао, да ли је онде видео и младога патера, попа Панту. Јели се с њиме споречкао или измирио. Да му није додијало тешко седло шимширово и уздица (калу)ђишћерова и дуги пути карловачки и т. д. То би хтео канда да дозна и уредник „Нашег Доба“, у чијој девизи има и ово правило: „Ако си поштен буди поштен; ако си хуља буди хуља — да људи знаду на чему су.“ — А „Стармали“ вели: Ако ко хоће да се врати у своје старо јато, нека се не враћа испод дера подлистака, и под лорфом Старопатерства, јер владика рече: „Без кајања нема опросника“.

је који већ могао. Јоца покупи новце, забележи сваког у бетежници и онда се изљубише сви а Јоца са Рајом оде на станицу. Нико није више изашао, бојали се оне ситне хладне кишице на пољу.

Они одоше а у „кафани“ наста опет жив разговор зачињен шалом.

— „Људи, довече морамо у позориште. Даваће се „der lustige Krieg.“ Морамо ићи да демонстрирамо против новог тенористе.“ Предложи Сава, који се много бавио са операма и оперетама, премда се није могао похвалити особитом музикалношћу.

— „Збиља треба да идемо!“ повикаше неки.

Искупише новаца за улазнице и поверише их Сави, да оде по карте. Неколицина није хтела ипак да иде у позориште, особито Милан, Мита и Јова, они су обећали, да ће остале дочекати у позоришној рестаурацији после преставе.

Тако се ту цело после подне провело у прављену планова за то вече. Око 6 сати дошао је и Раја. Испратио је Јоцу управо на „перон.“ Један већ мање у друштву при весељу.

* * *

Око пола седам почели се разилазити из каване. Милан с наочарима моли, као и обично, да га причекају док не доврши партију, нема још само неколико појена да направи.

„Свиња, хтео си да кажеш!“ Пецну га Мита, али сви одоше.

Неколицина је одмах отишла у позоришну рестаурацију а велики део отишао је у позориште. Разредили се удружени са Далматинцима и Талијанима по галеријама и партеру.

Демонстрирало се страшно, неки Талијани су чак и

]:. Знам да ни слепцима не би била дика, кад би им Ђурковић вођа био. — Из тога следује да има људи који су слепци од слепаца.

+. У Црној Гори глад. Ми истина нисмо богаташи, да би могли све те патнике заситити, ал могли би им бар мало глад загладит.

□. Какво је време, ми смо мислили да ће ду др-а Л. Станојевића још и затворити што га је Матица изабрала за председника. А оно, напротив, забранише му, да не сме више доћи ни близу апсапе. Даклем има и таквих казна, које на први поглед изгледају као да су највећа милост).

*. Истрага у Матици канда још траје. Али не чујемо ни да је пашла каква рђава трага, ни да је отишла без трага.

✠. Чујемо да се и Гарашанин кандидује, и то у Крагујевцу. Ако има у Србији какво место које се зове Гујевац, то нека бира Гарашана; али Крагујевац, ваљда ће ваћи себи другог посланика.

шећерне звиждаљке употребили. Сиромах директор, који те године није имао среће у тенорима, изишао на позорницу па дршћући од узбуђења моли, да се п. т. публика претрпи. Он ће све могуће употребити, да набави ваљаног тенора и т. д.

„Браво! Виват! разлеже се са свију страна . . .

Свршила се престава. Светина се гура кроз узане ходнике. На пољу се устумарали фијакери а ђаци се довикују. Највише се чују Срби.

Једва су се искупили и одоше сви у рестаурацију.

Мита је као случајно удесио, да Раја уђе први унутра. Раја отвори врата, остали нагрнуше за њим но брзо сви зачуђени и изненађени застадоше.

Ваш преко пута од уласка био је дугачак сто. За тим столом, који је био цео постављен, седели су на једном крају Јова, Милан, Цига и још неколицина а у прочељу сам главом — Јоца.

Цео сто је постављен за јело и пиће а средом у дужину стоји неколико поређаних тањира са „салатом“ од — зелених краставаца.

Кад ступише поштовачи уметности унутра, загрми буран смех са стола, ком се вољно одазваше сви иза Раје. Раја је стојао као окамењен — и бледи и црвени.

Јоца устаде и диже један тањир са „салатом.“

„Рајо! Хоћеш салате? Хајде, платио си је, право је и да је једеш.“

„Ко је добио опкладу, Рајо?“ Повикаше на то сви као у један глас.

* * *

Испричао сам вам ето један истинити догађај из веселог, безбрижног ђачког живота. Можда ће ко прочитати

— Татари се надао да ће ду њега изабрати на место Додино. Али три хиљаде Румуна гласаше као један човек опет на народног кандидата. Ти се не даду збунити ни од Татара, а камо ли од једног Татарија.



Бука. Сад ја тек знам, за што је Анђелић отишао у Фрк.

Шука. Ха ха ха! Та није у Фрк, него у Крф.

Бука. Па свеједно. Опрости. Ја се у тим морским стварима увек збуним.

Шука. Но, — па за што је дакле отишао?

Бука. Намирисао је, да може лако бити рата са Русима.

Шука. Та то је истина; али ваљда он тек не зазире, да ће ду и њега *наименовати* у коју компанију за фирера или за каплара.

Бука. Од тога он не зазире. Него се боји, да у оном калабалуку и у љутини на Русе не пукне ко и на његову „русу“ главу.

Шука. Мислиш ли: од доле?

Бука. Па могло би се десити и: од горе.

Бука. Ајао! Шта сам ја чуо да стоји у некој

и ову шалу и све шале, што се ваде из ђачког живота, па ће забринут помислити, да ти ђаци и не раде ништа друго, него само у беспослици проводе време.

Није то ни тако. Наиђу и на ђаке тешки и црни дани, тако тешки, да им не би веровали сви они, који су свикли да читају само шале и лакрдије из ђачког живота. Но ко ће о томе да пише?! Колико је лакше и пријатније сећати се и исписивати оне лепе, прелепе успомене из најлепшег доба живота свога, из доба ђаковања.

То сам хтео да речем, да оправдам све те Јоце, Милане, Јове и како се зову редом појединци из ове приче; а сад да вам још протумачим, како се Јоца на једаред створио у рестаурацији.

Он се дуго време чинио и невешт, као да је и заборавао на опкладу. Раја по готову није ни мислио на њу и ако је врло опрезан био. Јоца је све то тако морао да удеси, да би победа сигурнија била.

Он је удесио као да ће да иде кући. Раја је купио за нека три фор. краставац на поклон брату а Јоца је узгрел насадио још неколицину, да би све вероватније било, покупивши им новце за дуван. Рају је на станици заварао и извадио карту само до прве станице а са вечерњим влаком се вратио натраг, дошао у рестаурацију, наручио вечеру за све и дао да се направи „салата“ од зелених краставаца — (Рајиних).

Раја се једно ужасно, али је ипак признао, да је изгубио опкладу и то на врло вешт начин. Дуго се и после једио а ко му је само споменуо зелене краставце, тај му је за цело био зелен пред очима. Studio.*)

*) Због неког случаја морали смо прекинути хумореску, која је у подлиску I. бр. почела. Завршетак те хумореске изићи ће у 4. бр. Ур-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

„Преси“. Да су либералци, ономад, кад су држали свој страначки збор, позвали и Гарашанина.

Шука. Па верујеш ли ти то?

Бука. Како би веровао, наопако! — Онда више никад Стармалом на очи да не изиђеш.

Упражњенија.

„Писмо *Иже*, а сира све ниже“. Тако се звао члавак, због којег је ономад „Србобран“ опет заплесен. Спустио сам чело на прст (промене ради, — иначе у оваким приликама дижем прст на чело) и премишљао сам: Боже си ми мој, ко је сад томе крив?! Ил је криво „*писмо*“, т. ј. свако писмо и *писменост* уопште, — или је криво само писмо „*Иже*“, — ил је крив „*сир*“, што је бео и што се отима да га црви сасвим не поједу, — или је крив ко други, што у хедерварској банији иде „*све ниже*“.

Да не би увредио ни писменост уопште (којој се не да ни писнути), ни сир на-по-се (јер ми је на уму мој завичај Сирмијум), ни Банију (каква би требала да буде), ни оно: *све ниже* (какво не би требало да буде), договорим се и нагодим се сам са собом (јер то је најцигурнија нагодба) да бацимо кривицу на „*Иже*“.

Кад је човек имао срећу — као што сам је ја имао — да се упозна са једним државним тужиоцем, онда и на њега пређе то својство, да може свакога и у свако доба оптужити, и онога који је вин, као и онога који није ни окусио вина. И тако ја сад оптужујем: *Иже*.

1.) „*Иже*“ је тако чељаде, које у ћирици узима по броју десето место а још никад није плаћало десетак. И „*Земља*“ (поред које стоји) треба да га сургунише.

2.) „*Иже*“ је такав препреден индивидуум, који се уме увући чак и у црквене песме, само да побегне од казни. Ено га увукао се и у ону песму: „Блажени јесте јегда по носјат вам, ви *иженут* и рекут всјак зол глагол на ви лжуште мене ради“. Па ни тога није доста, него кад и најлојалнији свештеници морају да оборе главу, онда лајици певају: „*Иже* херувими“.

3.) А што је најопасније „*Иже*“ даје повода и ватреним и воденим песницима, да на њега праве опасне каденције. И песници се тим поводом служе на најгори начин; на „*Иже*“ припевају н. пр.

„Савест прави гр *иже*.“

или:

„Правда сваког сти *же*“.

или:

„Псето, ко штап ли *же*“.

или:

„Докле да се гми *же*“.

или:

„Стиснимо се бли *же*“.

или:

„Мука вапај ди *же*“ — и т. д. и т. д.

Могло би привести још нешто, т. ј. да се са ил криминиратем (има га и у криму) писменом „*И*“ почињу ове речи и реченице: „*Изелица*“. — „*Ипо-*

крит“. — „*Иш*, не праш!“ — „*Ипекакуана*“. — „*Искарпот*“. — „*Импостор*“. — „*Илузија*“. — „*Ихај-хај!*“ — „*Иди*, од куда си дошао!“ — и т. д. а опет са тим писменом завршују се речи и реченице: — „*Гари-гари*“. — „*Боже спари*“. — „*Лари-фари*“. — „*Хедервари*“. — „*Телефони*“. — „*Фармасови*“.

Дакле као што видите, *Иже* је криво, — кад другима нема још суда.

Што се чудите.

Чудите се што пијем
уек без престанка
од сунчева зласка
опет до уранка?!
А сви знате, како сам
из пра' посто бедан,
а пра знате ваљада,
да је уек — жедан!?

Др. Казбулбуц.

Владика у благодјејанију.

Дође једном неки владика у благодјејаније да види како богослови ручају.

Богослови су баш почели да ручају а владика им рече: Ручајте ви само, децо; а ја ћу сести ев' овле да вас мало посматрам.

Но, да се не би баш сасвим ћутало запитаће владика овога или онога по што год из богословије.

— Кажи ми, ти високи, каквом се водом може крстити. Запитани одговори, да се може крстити и бунарском и изворном и речном водом и снежницом и кишницом.

Владика, да буде мало и шале, запита другога. А би ли се могло крстити за невољу и чорбом, — кажи ми ги, куждрави.

Куждрави устане, поклони се и рече: Са вашом чорбом, високопреосвештени господине, не би се могло крстити, — јер је масна. Али са овом нашом могло би се увек.

Ла-Жи-Будалија.

Симпатија

Зашто месец у милости стоји
код *љубавних* људи или жена?

.....
свиди им се

месечева вечна,

не избежна,

па почеста — *мѐна!!!*

Др. Казбулбуц.

Из школе.

(у Босни).

Учитељ. Како се звао онај брег, на који је Ноје изишао, кад је потоп устукнуо?

Ђак. Звао се — звао се — Араммир.

Учитељ. Ниси добро запамтио. Тај се брег звао Арарат.

Ђак. Та знам ја то, господине, ал нисам смео да кажем, — јер о рату није слободно говорити.

Учитељ (уплашен). Тако је, синко; ја на то и заборавио. И онда ти имаш право, — тај се брег звао Арамир. Прибележио Ивица.

Одговори уредништва.

„Благодјејанци — после испита“. Није све, што се у веселом друштву допадне кад ко вешто приповеда, — није све то и за штампу.

„Отоманије“. Пошљите то тамо куд сте у први мах наменули.

„М. Д. В.“ Велико је. А рукопис ужасно нечитак. Страх нам је сести да бодемо очи два-три сата, па још ако буде узалуд. Молимо вас, дописници, пишите читкије.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

„ОДЈЕК“

ЛИСТ ПОЛИТИЧКИ, КЊИЖЕВНИ И ЕКОНОМНИ
ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ У СРБИЈИ

излази у Београду трипут недељно: средом, петком и недељом. Доноси чланке и дописе из унутрашњости Србије, те тим начином обавештава о *приликама и догађајима у Србији*. „Одјек“ се бави стварима из свих српских и славенских крајева и има своје сталне рубрике: Српство и Словенство. Прати редовно производе српске књижевности, доноси *позоришне рецензије, економске чланке* и саопштава нове *процеласке на пољу науке и уметности*. Доноси у сваком броју *два подлиска*, а веома је згодан за *огласе*, јер је распрострањен по Србији.

Цена му је за Србију 24 дин. а за Аустро-Угарску и српске покрајине 15 фор. годишње, 7-50 на по године а 3 фор 75 новч. на три месеца.

Претплату из Угарске и Хрватске прима штампарија А. Пајевића Нови Сад, а из осталих крајева шаље се уредништву „Одјека“.

ПРИПОВЕТКЕ ЈЕДНОГА РЕДОВА

ИЗ СРПСКО-БУГАРСКОГА РАТА

од

Симе Ј. Аврамовића

Намеран сам да издам у засебној књизи своје приповетке, из српско-бугарскога рата. Неке од ових приповедака штампане су у разним журналима, с обе стране Саве и Дунава, и биле су добро примљене од стране читалачке публике као и наших одличнијих књижевника.

Приповедака биће шеснајест и то: Злослутни сан (штапана); На предстражи; Материна клетва (штапана); Први пут у борби; Тако је сушено (штапана); Командир Јокса, Фатални грудобран; У братовом загрљају (штапана); Шијујун; Деснокрилни; У извидници; Резервиста (штапана); Стрелани; Непојан гроб; Заробљеник; Последњи плотун. — Књига ће изнети преко 10 штампаних табака, а кошта 1-50 дин. Чим се јави довољно предплатника даће се у штампу. Књига ће се штампати у онолико егземплара колико буде претплатника. Порудбине без новца неprimaју се. Скупљачима десета на дар. Новац се шаље Сими Ј. Аврамовићу сврш. правнику, Цариградска улица бр. 6. Београд.

ЈОШ СЕ МОЖЕ ДОБИТИ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА 1888. ГОДИНУ.

УЗ САРАДЊУ СРПСКИХ КЊИЖЕВНИКА УРЕЂУЈЕ

СТЕВАН В. ПОПОВИЋ

ГОДИНА ЧЕТРНАЕСТА.

Цена 50 новч. или 1 динар.

Ко поручи најмање 25 ком. за готов новац, добрја комад по 33 новч. Наручбине ваља упитивати издавалац штампарији А. Пајевића у Н. Сад.

ТАКО ИСТО МОЖЕ СЕ ДОБИТИ

„ЦАРИЋ“

МАЛИ КАЛЕНДАР СА СЛИКАМА ЗА ПРЕСТУПНУ 1888.

Цена је 20 новч. или 40 пара динарских. Препродавци добију за готов новац комад по 12 новч.

О Г Л А С И.

СЕДЕЋИВИ НАЧИН ЖИВОТА

проузрокује поремећеност у варењу, оток црне дигерице (јетре) затвор, шуљеве и т. д. То се лечи Литмановим Карлсбадским кипећим прашком. (Lippmann's Karlsbader Brausepulver) Добива се у апотекама по 60 новч. и 2 фор.

Препоручујемо српским школама

Најбољи крв чистећи и побољшавајући лек

јест

ЈОДКАЛИ-СИРУП

приправљени од Александ. пл. Ковача лекарика у Вел. Бечнерку.

Особито се препоручује код *сифилитични болести* и код *последница* истих, проузрочене занемарењем, надаље код *широфула*, особито у они случајеви где се отоци *млезда* и старе *широфулозне ране* налазе.

Непроцењив лек против *костобоље*, *главобоље*, *реуматички болести*, *живаца*, *болести на ножи*, *тешко зараснујућим ранама*, *миграини*, *тешком дисању*, *падавици*, *одобљању*, *жутици*, *грчеви у материци*, *отоку цигерице* и *слезине*. Да успех имаде нужно је 4—5 боца *Јодкали-сирупа* употребити.

Цена једне боце фор. 1-20

Главна стовариште А. пл. КОВАЧА, лекарика код „Спаситеља“ у Вел. Бечкерку.

ГЛАВНА СТОВАРИШТА: у Н. Саду: Апотека К. Грозингера. Осек: Ј. пл. Диенес. Земун: Фрања пл. Венко. Загреб: Антон Келл, (*Barmherzige Brüder*) Панчево: Ф. Рада. Београд: К. пл. Драсковиц; Суботица: Д. Дечи, апотекар.

Стовариште у Апотекама: Беч: А. Мол, *Tuchlauben* Nr. 9. Будимпешта: Јосиф пл. Терек, *Königsgasse* Nr. 12. Ђорђе Кригнер, *Kalvinplatz*. Александар Молдовања, *Wasserstadt*. Сегедин: К. пл. Барцак. Темешвар: К. Јанер. Ј. Тарцај. Мако: Кол. пл. Кулицај. Х.-М.-Вашархел: К. Вернатски. Печу: Кол. Гебел. Праг: Б. Фрагнер, Nr. 205-III. Мишколц: Др. Ј. Сабо. Дебрецин: Др. В. Рочнер. Сатмар: Ј. Босин. Кашау: Ф. Корлчт. Пожун: Венделин Хајм. Ђур: Ото Петри.

9—10.